

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

— ΙΔΡΥΘΕΝ ΤΟ 1837 —

ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΤΜΗΜΑ ΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ «ΡΕΥΜΑΤΟΛΟΓΙΑ - ΜΥΟΣΚΕΛΕΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ»

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ Οκτώβριος 2024 – Ιούνιος 2025

Αίθουσα Διαλέξεων (Ημιόροφος)
Β΄ Παθολογική Κλινική
Γ.Ν.Α. «Ιπποκράτειο»

ΓΕΝΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ) «*Ρευματολογία - Μυοσκελετική Υγεία (MSc Rheumatology – Musculoskeletal Health)*» της Ιατρικής Σχολής του ΕΚΠΑ ιδρύθηκε το 2016 (ΦΕΚ Β' 3629/09-11-2016) και επανιδρύθηκε τον Αύγουστο του 2018 (ΦΕΚ Β' 3347/10-8-2018).

Το ΠΜΣ αυτό σκοπό έχει την κάλυψη σημαντικών ανεκπλήρωτων επιστημονικών, διδακτικών και κοινωνικών αναγκών. Οι ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις αποτελούν μια από τις συχνότερες ομάδες παθήσεων στο γενικό πληθυσμό προσβάλλοντας περίπου 1 στους 4 ενήλικες. Η αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης του γενικού πληθυσμού σε συνδυασμό με άλλους επιβαρυντικούς παράγοντες (αύξηση ποσοστού παχυσαρκίας, κάπνισμα, καθιστική ζωή κλπ) αναμένεται να οδηγήσει σε περαιτέρω αύξηση του αριθμού των ασθενών που θα προσβληθούν από αυτές τις παθήσεις τα επόμενα χρόνια. Οι παθήσεις αυτές αποτελούν πλέον μια από τις συχνότερες αιτίες αναπηρίας και απώλειας ωρών εργασίας στο γενικό πληθυσμό ενώ συνοδεύονται από σημαντική επίδραση στη ποιότητα ζωής των ασθενών. Το άμεσο και έμμεσο οικονομικό κόστος των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων στην Ελληνική κοινωνία είναι ήδη σημαντικό και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω τις επόμενες δεκαετίες.

Η έγκαιρη πρόληψη, διάγνωση και αντιμετώπιση των ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων απαιτεί την συντονισμένη προσπάθεια ομάδας καλά εκπαιδευμένων λειτουργών υγείας που περιλαμβάνει ιατρούς, νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές κλπ.

Σκοπός του ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία (Rheumatology – Musculoskeletal Health)*» είναι:

- Να προσφέρει υψηλού επιπέδου μεταπτυχιακή εκπαίδευση στην Ρευματολογία και Μυοσκελετική Υγεία
- Να προάγει την έρευνα στις ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις
- Να καλλιεργήσει την συντονισμένη διαγνωστική προσέγγιση και θεραπευτική διαχείριση ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις από καλά εκπαιδευμένη ομάδα επαγγελματιών υγείας (ιατρούς, νοσηλευτές, φυσικοθεραπευτές, εργοθεραπευτές κλπ.) και
- Να εκπαιδεύσει τους λειτουργούς υγείας στην διαμόρφωση πολιτικών πρόληψης των συχνότερων ρευματολογικών και μυοσκελετικών παθήσεων στο γενικό πληθυσμό.

Μέχρι σήμερα το συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο (*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*) καλύπτεται αποσπασματικά από τα Προγράμματα του Α' κύκλου σπουδών των Τμημάτων Ιατρικής και άλλων τμημάτων συναφούς γνωστικού αντικείμενου (Επιστημών Υγείας, Νοσηλευτικής κλπ.). Στον Ελληνικό χώρο δεν υπάρχει κανένα ΠΜΣ στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο ενώ ακόμη και στο διεθνή χώρο, τα διαθέσιμα ΠΜΣ είναι ελάχιστα.

Η διδασκαλία των μαθημάτων του ΠΜΣ γίνεται από προσωπικό ΔΕΠ του Τμήματος Ιατρικής και άλλων Σχολών Συναφούς Αντικείμενου του ΕΚΠΑ ή ΤΕΙ ή άλλων διδασκόντων με σημαντική κλινική, διδακτική και ερευνητική εμπειρία στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο.

Το ΠΜΣ περιλαμβάνει σειρά διαλέξεων, Φροντιστηρίων Κλινικής Εξάσκησης και Διπλωματική Μεταπτυχιακή Εργασία στο συγκεκριμένο γνωστικό αντικείμενο. Η χρονική διάρκεια φοίτησης στο ΠΜΣ που οδηγεί στη λήψη Διπλώματος Μεταπτυχιακών Σπουδών (Δ.Μ.Σ., MSc in Rheumatology - Musculoskeletal Health) ορίζεται σε τρία (3) ακαδημαϊκά εξάμηνα, στα οποία περιλαμβάνεται και ο χρόνος εκπόνησης διπλωματικής μεταπτυχιακής εργασίας.

Εκ μέρους της Συντονιστικής Επιτροπής, σας καλωσορίζουμε στη νέα σειρά Μαθημάτων του ΠΜΣ «*Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία*» και αναμένουμε την ανάδειξη μιας νέας γενιάς καλά εκπαιδευμένων λειτουργών υγείας που θα προσφέρουν στην καλύτερη παροχή υγείας στους Έλληνες ασθενείς με ρευματικά-μυοσκελετικά νοσήματα.

Ο Διευθυντής του ΠΜΣ

Δημήτριος Α. Βασιλόπουλος
Καθηγητής Παθολογίας-Ρευματολογίας
Ιατρική Σχολή ΕΚΠΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΧΕΙΜΕΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2024-2025

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2024			
Μάθημα 1 Εισαγωγή στη ρευματολογία-μυοσκελετική υγεία – Επιδημιολογία ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων			
ΔΕΥΤΕΡΑ 30/09/2024	16:00-20:00	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Εισαγωγή	Βασιλόπουλος Δ.
ΤΡΙΤΗ 01/10/2024	16:00-20:00	Επιδημιολογία ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων	Τεκτονίδου Μ.
ΠΕΜΠΤΗ 03/10/2024	16:00-18:00	Βασικές αρχές επιδημιολογίας-στατιστικής	Μπερτσιάς Γ.
	18:00-20:00	Βασικές αρχές έρευνας	
ΔΕΥΤΕΡΑ 07/10/2024	16:00-18:00	Εκφυλιστικές - Μεταβολικές παθήσεις οστών-Ρευματισμοί μαλακών μορίων : Περίγραμμα	Βασιλόπουλος Δ.
ΤΡΙΤΗ 08/10/2024	16:00-18:00	Συστηματικές ρευματικές παθήσεις: Περίγραμμα	Σφηκάκης Π.
	18:00-20:00	Αρθρίτιδες (φλεγμονώδεις – μη φλεγμονώδεις): Περίγραμμα	Μπούμπας Δ.
ΠΕΜΠΤΗ 10/10/2024	16:00-17:00	Γενικές αρχές σημειολογίας ρευματικών-μυοσκελετικών παθήσεων	Σφηκάκης Π.
	17:00-18:00	Λήψη ιστορικού – αντικειμενική εξέταση σε ασθενείς με μυοσκελετικά ενοχλήματα : Βασικές αρχές	Καράγεωργας Θ.
	18:00-20:00	Εξέταση ανά σύστημα: Αρθρώσεις άνω/κάτω άκρων, ΣΣ	Κουτσιανάς Χ.
Μάθημα 2 Δομή και λειτουργία μυοσκελετικού - ανοσοποιητικού συστήματος			
ΔΕΥΤΕΡΑ 14/10/2024	16:00-18:00	Αρθρώσεις - χόνδρος: Δομή και φυσιολογία	Μαρκέτος Ν.
	18:00-19:00	Οστά: Δομή και φυσιολογία	
	19:00-20:00	Τένοντες, σύνδεσμοι, μύες: Δομή και φυσιολογία	
ΤΡΙΤΗ 15/10/2024	16:00-20:00	Εισαγωγή στην ανοσολογία	Μπούμπας Δ.
ΠΕΜΠΤΗ 17/10/2024	16:00-18:00	Βασικές αρχές μη ειδικής ανοσίας	Μπανός Α.
	18:00-20:00	Βασικές αρχές ειδικής ανοσίας	Καψογεώργου Ε.
ΔΕΥΤΕΡΑ 21/10/2024	16:00-18:00	Συστηματικά αυτοάνοσα νοσήματα: Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Μαυραγάνη Κ.

	18:00-20:00	Οργανοειδικά αυτοάνοσα νοσήματα (MS): Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Ευαγγελοπούλου Ε.
ΤΡΙΤΗ 22/10/2024	16:00-20:00	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα: Μηχανισμοί ιστικής βλάβης: Εισαγωγή	Σκένδρος Π.
Μάθημα 3 Φλεγμονώδεις αρθρίτιδες - Συστηματικές ρευματικές ρευματικές παθήσεις - Φροντιστήρια κλινικής εξάσκησης: Κλινική εξέταση ασθενών με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις			
ΠΕΜΠΤΗ 24/10/2024	16:00-17:00	Εισαγωγή στις σπονδυλαρθρίτιδες	Δαούσης Δ.
	17:00-20:00	Αγκυλοποιητική σπονδυλαρθρίτιδα	
ΤΡΙΤΗ 29/10/2024	16:00-18:00	Ψωρίαση	Βέργου Θ.
	18:00-20:00	Ψωριασική αρθρίτιδα	Φραγκούλης Γ.
ΠΕΜΠΤΗ 31/10/2024	16:00-18:00	Εντεροπαθητικές αρθρίτιδες	Τσερώνης Δ.
	18:00-20:00	Άλλες παθήσεις με προσβολή αξονικού σκελετού	Φραγκούλης Γ.
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 2024			
ΔΕΥΤΕΡΑ 04/11/2024	16:00-17:00	Ρευματοειδής Αρθρίτιδα I (Παθογένεια)	Σιδηρόπουλος Π.
	17:00-18:00	Ρευματοειδής αρθρίτιδα II (Κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις)	
	18:00-20:00	Ρευματοειδής αρθρίτιδα III (Θεραπεία)	
ΤΡΙΤΗ 05/11/2024	16:00-17:00	Αγγειίτιδες I (Μικρών-μεσαίων αγγείων)	Βασιλόπουλος Δ.
	17:00-18:00	Αγγειίτιδες II (Δευτεροπαθείς)	Βασιλόπουλος Δ.
	18:00-20:00	Ρευματική Πολυμυαλγία – Αγγειίτιδες III (Μεγάλων αγγείων)	Μποκή Κ.
ΠΕΜΠΤΗ 07/11/2024	18:00-20:00	Συστηματικός ερυθματώδης Λύκος I (Παθογένεια)	Μπούμπας Δ.
	18:00-20:00	Συστηματικός ερυθματώδης Λύκος II (Κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις - Θεραπεία)	Φανουριάκης Α.
ΔΕΥΤΕΡΑ 11/11/2024 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 15/11/2024	08:00-14:00	Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Κλινική εξέταση ασθενών – Μετρολογία ρευματικών – μυοσκελετικών νοσημάτων	ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ - ΑΤΤΙΚΟΝ - ΛΑΪΚΟ
ΔΕΥΤΕΡΑ 18/11/2024	16:00-18:00	Αντιφωσφολιπιδικό Σύνδρομο	Τεκτονίδου Μ.
	18:00-19:00	Σ. Sjogren I (Παθογένεια)	Τζιούφας Α.

	19:00-20:00	Σ. Sjogren II (Κλινικοεργαστηριακές εκδηλώσεις - Θεραπεία)	Γουλές Α.
ΤΡΙΤΗ 19/11/2024	16:00-18:00	Μυοσίτιδες	Μαυραγάνη Κ.
	18:00-20:00	Σκληρόδερμα	Πανόπουλος Σ.
Μάθημα 4 Εκφυλιστικές παθήσεις αρθρώσεων - Ρευματισμοί μαλακών μορίων - Άλλες παθήσεις			
ΠΕΜΠΤΗ 21/11/2024	16:00-17:00	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα I (Περιοδικά σύνδρομα πυρετού)	Φανουριάκης Α.
	17:00-18:00	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα II (N. Still...)	
	18:00-20:00	Αυτοφλεγμονώδη νοσήματα III (Σαρκοείδωση...)	Καράγεωργας Θ.
ΔΕΥΤΕΡΑ 25/11/2024	16:00-18:00	Οστεοαρθρίτιδα I (Παθογένεια)	Κουτσιανάς Χ.
	18:00-20:00	Οστεοαρθρίτιδα II (Επιδημιολογία)	
ΤΡΙΤΗ 26/11/2024	16:00-18:00	Οστεοαρθρίτιδα III (Κλινικές εκδηλώσεις - Διάγνωση)	Κουτσιανάς Χ.
	18:00-20:00	Οστεοαρθρίτιδα IV (Αντιμετώπιση)	Ηλιόπουλος Α.
ΠΕΜΠΤΗ 28/11/2024	16:00-18:00	Ουρική - Ψευδοουρική αρθρίτιδα	Τσαλαπάκη Χ.
	18:00-20:00	Λοιμώξεις αρθρώσεων - οστών - μαλακών μορίων	Θωμάς Κ.
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2024			
ΔΕΥΤΕΡΑ 02/12/2024	16:00-18:00	Οστεοπόρωση I (Παθογένεια - Διάγνωση)	Ηλιόπουλος Α.
	18:00-20:00	Οστεοπόρωση II (Θεραπεία)	
ΤΡΙΤΗ 03/12/2024	16:00-18:00	Οσφυαλγία	Βασιλόπουλος Δ.
	18:00-20:00	Οστικό οίδημα - Οστεονέκρωση	Τσαλαπάκη Χ.
ΠΕΜΠΤΗ 05/12/2024	16:00-18:00	Ο ρόλος της άσκησης σε ασθενείς με ρευματικά/μυοσκελετικά νοσήματα	Κήτας Γ.
ΔΕΥΤΕΡΑ 09/12/2024	16:00-18:00	Συννοσηρότητες ασθενών με ρευματικές παθήσεις: Περίγραμμα - Νεοπλασματικές παθήσεις	Βασιλόπουλος Δ.
	18:00-20:00	Συννοσηρότητες ασθενών με ρευματικές παθήσεις: Λοιμώξεις	Θωμάς Κ.
ΤΡΙΤΗ 10/12/2024	16:00-20:00	Προαγωγή υγείας-πρόληψη ασθενών με ρευματικά νοσήματα	Μπούμπας Δ.

ΠΕΜΠΤΗ 12/12/2024	16:00-20:00	Συννοσηρότητες ασθενών με ρευματικές παθήσεις: Καρδιαγγειακές παθήσεις	Πρωτογέρου Α.
ΔΕΥΤΕΡΑ 16/12/2024	16:00-17:00	Ρευματισμοί μαλακών μορίων: Ποδοκνημικές αρθρώσεις, άκροι πόδες	Κουτσιανάς Χ.
	17:00-19:00	Ρευματισμοί μαλακών μορίων: Ισχία, γόνατα	
	19:00-20:00	Ρευματισμοί μαλακών μορίων: Ώμοι, αγκώνες, άκρες χείρες	Γεωργούντζος Α.
ΤΡΙΤΗ 17/12/2024	16:00-18:00	Θέματα γυναικείας υγείας και γονιμότητας σε γυναίκες ασθενείς με ρευματικές παθήσεις	Κατσιμπρή Π.
	18:00-20:00	Θέματα ανδρικής υγείας και γονιμότητας σε άνδρες ασθενείς με ρευματικές παθήσεις	
ΠΕΜΠΤΗ 19/12/2024	16:00-18:00	Εγκυμοσύνη και ρευματικές παθήσεις	Φανουριάκης Α.
	18:00-20:00	Αντιρρευματικά φάρμακα και εγκυμοσύνη	
ΔΕΥΤΕΡΑ 23/12/2024	16:00-20:00	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ.
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2025			
ΤΡΙΤΗ 07/01/2025	16:00-20:00	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ.
ΠΕΜΠΤΗ 09/01/2025	16:00-20:00	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ.
ΔΕΥΤΕΡΑ 20/01/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 24/01/2025	16:00-18:00	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	
ΔΕΥΤΕΡΑ 27/01/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 31/01/2025	16:00-18:00	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	
ΔΕΥΤΕΡΑ 03/02/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 07/02/2025	16:00-18:00	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΕΑΡΙΝΟΥ ΕΞΑΜΗΝΟΥ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2024-2025

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2025			
Μάθημα 5 Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας - εργοθεραπείας στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων			
ΔΕΥΤΕΡΑ 10/02/2025	16:00-19:00	Εισαγωγή στην εργοθεραπεία	Κουλουμπή Μ.
	19:00-20:00	Εργοθεραπεία στις ρευματικές παθήσεις: Εισαγωγή	Κεραμιώτου Κ.
ΤΡΙΤΗ 11/02/2025	16:00-18:00	Εργοθεραπευτική αξιολόγηση στις ρευματικές παθήσεις	Κεραμιώτου Κ.
	18:00-20:00	Εργοθεραπευτική παρέμβαση στις ρευματικές παθήσεις	
ΠΕΜΠΤΗ 13/02/2025	16:00-18:00	Εργονομία στις ρευματικές παθήσεις	Κεραμιώτου Κ.
	18:00-20:00	Ο ρόλος των ναρθικών άνω άκρων	
ΔΕΥΤΕΡΑ 17/02/2025	16:00-20:00	Ο ρόλος της φυσικοθεραπείας σε ασθενείς με ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις: Εισαγωγή	Σιδέρης Α.
ΤΡΙΤΗ 18/02/2025	16:00-18:00	Κλινική φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση: Βασικές αρχές (Άνω άκρα)	Γκεδίκoglου Ι.-Α.
	18:00-20:00	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων άνω άκρων	
ΔΕΥΤΕΡΑ 24/02/2025	16:00-18:00	Κλινική φυσικοθεραπευτική αξιολόγηση: Βασικές αρχές (Κάτω άκρα - ΣΣ)	Σακελλαρίου Κ.
	18:00-20:00	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων κάτω άκρων	
ΤΡΙΤΗ 25/02/2025	16:00-18:00	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων σπονδυλικής στήλης - Αυχενική Μοίρα	Σωτήραλης Ι.
	18:00-19:00	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων σπονδυλικής στήλης - Θωρακική Μοίρα	Σιδέρης Α.
	19:00-20:00	Φυσικοθεραπευτική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων σπονδυλικής στήλης - Οσφυϊκή Μοίρα	Παρασκευόπουλος Ε.
ΠΕΜΠΤΗ 27/02/2025	16:00-18:00	Η συμβολή του Φυσιάτρου σε ασθενείς με ρευματικές/μυοσκελετικές παθήσεις: Εισαγωγή	Διονυσιώτης Ι.
	18:00-20:00	Κλινική Φυσιατρική εξέταση και αξιολόγηση-Βασικές αρχές	

ΜΑΡΤΙΟΣ 2025			
ΤΡΙΤΗ 04/03/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 07/03/2025	08:00-14:00	Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Φυσιοθεραπεία, εργοθεραπεία και αποκατάσταση ασθενών με ρευματικές και μυοσκελετικές παθήσεις	ΘΡΙΑΣΙΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ, Αναγνώστου Χ. (Φυσιοθεραπεία) Κεραμιώτου Κ. (Εργοθεραπεία)
Μάθημα 6 Ο νοσηλευτικός ρόλος στη θεραπεία ρευματικών παθήσεων			
ΔΕΥΤΕΡΑ 10/03/2025	16:00-18:00	Εισαγωγή στην νοσηλευτική φροντίδα ασθενών με ρευματικές παθήσεις	Μαυρέα Ε.
	18:00-19:00	Μετρολογία ρευματικών νοσημάτων: Σπονδυλαρθρίτιδες	Κουτσιανάς Χ.
	19:00-20:00	Μετρολογία ρευματικών νοσημάτων: Ρευματοειδής αρθρίτιδα	Τσαλαπάκη Χ.
ΤΡΙΤΗ 11/03/2025	16:00-18:00	Τρόπος χορήγησης, ενδείξεις, τοξικότητα αντιρευματικών φαρμάκων στην καθημερινή κλινική πράξη - Επαφή με τον ασθενή	Βασιλόπουλος Δ.
	18:00-20:00	Μετρολογία ρευματικών νοσημάτων: Συστηματικά ρευματικά νοσήματα (ΣΕΛ, Σκληρόδερμα, Αγγειίτιδες)	Φανουριάκης Α.
ΔΕΥΤΕΡΑ 17/03/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21/03/2025	08:00-14:00	Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Ημερήσια Νοσηλεία ρευματικών παθήσεων (ενδοφλέβιες εγχύσεις, εξωτερικό ιατρείο)	ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ - ΑΤΤΙΚΟΝ - ΛΑΪΚΟ
Μάθημα 7 Μυοσκελετικές κακώσεις Χειρουργική αντιμετώπιση μυοσκελετικών παθήσεων			
ΠΕΜΠΤΗ 27/03/2025	16:00-18:00	Ο ρόλος της άσκησης στα ρευματικά νοσήματα	Μαυραγάνη Κ.
	16:00-20:00	Ο ρόλος της άσκησης στα ρευματικά νοσήματα	Τσάλεζα Τ.
ΔΕΥΤΕΡΑ 31/03/2025	16:00-20:00	Χειρουργικές επεμβάσεις ΣΣ σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	Ευαγγελόπουλος Δ.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2025			
ΤΡΙΤΗ 01/04/2025	16:00-18:00	Ολική αρθροπλαστική ισχίου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	Ευαγγελόπουλος Δ.
	18:00-20:00	Ολική αρθροπλαστική γόνατος σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	

ΠΕΜΠΤΗ 03/04/2025	16:00-17:00	Χειρουργική αντιμετώπιση ρευματισμών μαλακών μορίων	Μπενέτος Ι.
	17:00-18:00	Χειρουργική αντιμετώπιση συνδεσμικών βλαβών γόνατος	
	18:00-20:00	Χειρουργικές επεμβάσεις άκρου ποδός σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις	
ΔΕΥΤΕΡΑ 07/04/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 11/04/2025	08:00-14:00	Φροντιστήριο κλινικής εξάσκησης: Απεικόνιση - Εργαστήριο στις ρευματικές - μυοσκελετικές παθήσεις	ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ - ΑΤΤΙΚΟΝ - ΛΑΪΚΟ
Μάθημα 8 Γενικές αρχές αντιμετώπισης χρόνιου πόνου σε ασθενείς με ρευματικές-μυοσκελετικές παθήσεις Η οπτική των ασθενών με ρευματικές - μυοσκελετικές παθήσεις			
ΔΕΥΤΕΡΑ 28/04/2025	16:00-18:00	Αγκυλοποιητική σπονδυλαρθρίτιδα: Σοκ διάγνωσης, επιπτώσεις στην καθημερινότητα-οικογενειακή κοινωνική ζωή	Παπαδάκης Ι.
	18:00-20:00	Γονέας παιδιού με ρευματικό νόσημα: Διαχείριση συναισθημάτων, προβληματισμοί για το μέλλον	Ρέπα Ε.
ΤΡΙΤΗ 29/04/2025	16:00-18:00	Ψωριασική αρθρίτιδα : Επιπτώσεις στην επαγγελματική ζωή-ανησυχία για παρόν και μέλλον	Χατζηγεωργίου Μ.
	18:00-20:00	Ψωριασική αρθρίτιδα : Στίγμα, συμμόρφωση στη θεραπεία-προσδοκίες-πραγματικότητα	Ασημακοπούλου Φ.
ΜΑΪΟΣ 2025			
ΔΕΥΤΕΡΑ 05/05/2025	16:00-18:00	Χρόνιος πόνος. Η ανάγκη για πολυδύναμη αντιμετώπιση	Καράβης Μ.
	18:00-19:00	Χρόνιος πόνος. Η ανάγκη για πολυδύναμη αντιμετώπιση	Σιδέρης Α.
	19:00-20:00	Χρόνιος πόνος. Η ανάγκη για πολυδύναμη αντιμετώπιση	Κεραμιώτου Κ.
ΤΡΙΤΗ 06/05/2025	16:00-18:00	Τα είδη και οι μηχανισμοί του πόνου	Νίκας Σ.
	18:00-20:00	Οπιοειδή και άλλα επικουρικά αναλγητικά φάρμακα για την αντιμετώπιση του νευροπαθητικού πόνου	Σιαφάκα Ι.
	16:00-18:00	Φλεγμονή και Αλγαισθητικός πόνος	Δικαίου Σ.

ΠΕΜΠΤΗ 08/05/2025	18:00-20:00	Η πρακτική της αναλγησίας του χρόνιου φλεγμονώδους πόνου. Τα Απλά Αναλγητικά και τα Μη Στεροειδή Αντιφλεγμονώδη Φάρμακα	Ηλιόπουλος Α.
ΔΕΥΤΕΡΑ 12/05/2025	16:00-20:00	Χρόνιος πόνος: Ψυχοκοινωνική υποστήριξη χρονίως πασχόντων ασθενών	Ευσταθίου Γ. Λέκκα Φ.
ΤΡΙΤΗ 13/05/2025	16:00-20:00	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εαρινού Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ.
ΠΕΜΠΤΗ 15/05/2025	16:00-20:00	ΠΜΣ Ρευματολογία-ΜΣΚ υγεία: Ανασκόπηση Εαρινού Εξαμήνου	Βασιλόπουλος Δ.
ΔΕΥΤΕΡΑ 19/05/2025	16:00-20:00	Εκπόνηση Διπλωματικής Εργασίας	Παναγιωτόπουλος Α.
ΙΟΥΝΙΟΣ 2025			
ΤΡΙΤΗ 10/06/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13/06/2025	16:00-18:00	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	
ΔΕΥΤΕΡΑ 16/06/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 20/06/2025	16:00-18:00	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	
ΔΕΥΤΕΡΑ 23/06/2025 - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 27/06/2025	16:00-18:00	ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ	

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Γραμματεία ΠΜΣ «Ρευματολογία-Μυοσκελετική Υγεία»

Μονάδα Κλινικής Ανοσολογίας-Ρευματολογίας
Β' Παθολογική Κλινική και Ομώνυμο Εργαστήριο,
ΓΝΑ «Ιπποκράτειο»
Βασ. Σοφίας 114
115 27 Αθήνα
Τηλ.: 213-2088516
Fax: 213-2088399
e-mail: rheum.msk@gmail.com
Ιστοσελίδα ΠΜΣ: <https://rheum-msk-health.med.uoa.gr/>